

REDACTIA:
și
ADMINISTRAȚIA:
Batthyányi utca Nr. 2

Art. coli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concure, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICEAȘĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI
PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.

PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci

Telefon pentru oraș și
comitat Nr. 266.

Nr. 579/1911.

Examenul de cvalificațiune preotească cu candidații la preoție din dieceza Aradului, prescriș prin Statutul Organic și special se va ținea la 8/21 Martie a. c. și zilele următoare la 9 ore antemeridiane, în sala de ședință a Consistorului gr. or. român din Arad.

La examen sunt admiși acei absolvenți de teologie, cari conform §-lui 8 din Regulamentul special și-au subșternut aici până la 1 Februarie. a. c. cererile corespunzător instruite.

Arad, în 21 Februarie (6 Martie) 1911.

Consistorul gr. or. român
din Arad. Central

Intelectuali și popor*

Am îndurat noi Români multe, totuș amarul și greutățile trecutului nu ne au putut stânjen), să nu ne înfripăm o mândră pleiadă de intelectuali. Sunt între ei bătrâni încărunțiți în omenie, încercați în iubirea de neam; sunt tineri dârji și îndărătnici în convingeri, avântați în porniri. E drept, că ici-colea dam și peste figura răspingătoare a celor însetoșați după căpătueli, oricum însă avem un număr frumos de cărturari. Ei țin sus steagul nădejdilor noastre, s'au svârcolit și se svârcolesc pentru legea neamului și limba lui sonoră.

În aceasta zvârcolire fără popas se accentuează în timpul din urmă o notă neglijată până aci, nota poporanismului. Din mijlocul intelectualilor se desprind glasuri din ce în ce mai întetitoare, cari ne chiamă *la popor*, ne cheamă în lupta sfântă a desrobirii celor mulți. Interesul față de ei se manifestează la deosebite prilejuri sub deosebite forme.

Dame lapadă bizarul costum al zilei și îmbracă cel național, care așa de plastic sintetizează ingeniozitatea țarancei noastre; îmbracă altăța cu flori, catrința cusută gingaș în fir de mătăsa; schimbă botina de lac cu nepretențioasa opincă

*) Lucrare cetită la ședința festivă aranjată de tinerimea teologică din Arad.

străbună. Bărbați inimoși părăsesc atmosfera rigidă a biroului și se coboară în mijlocul gloatei fără număr, să mai împrăștie din bezna, ce-o înăbușe. La popor! Înțelesul adânc al acestor cuvinte se imprimă tot mai vârtos în conștiința oamenilor de bine. La popor, căci el este factorul cel mai însemnat al vieții noastre publice și în ultima analiză rațiunea tuturor străduințelor noastre.

Noi nu luptăm atât pentru salvarea surtuca-rilor, cât mai ales pentru desmortirea și chemarea la viață a acestei masse. Câte elemente maleabile din clasa așa zisă cultă nu se înecă în valurile culturii străine! Nimeni nu le dă de urmă, nimeni nu le bocește sfârșitul românesc, dar, când disoluția va prinde rădăcini în straturile largi ale mulțimii, primejdia nu va fi mică. La popor, pentru că acesta este pentru noi un rezervoriu de energie, ne înviorează rândurile, ne ridică moralul.

Dar a și sosit timpul, a bătut ora supremă să baricadăm norodul dela sate față de înrăurile străinilor.

— Referințele vieții s'au schimbat radical astăzi. S'a stins vechea viață patriarhală. Înainte de marea revoluție europeană eram exclusiv un popor de țărani. Trăiam izolați de zgomotul lumii în nenumăratele cătune de sub poala măgurilor, de prin ascunzișurile munților. Cu străinii n'am venit în atingere și astfel curatele noastre obiceiuri, iubitul nostru graiu strămoșesc n'a fost amenințat. Munții, munții, acești praznici credincioși ni l-au conservat nepângărit. În cetățuia lor fermecată accentele disonante ale altor limbi n'au putut străbate.

Azi însă nu-i așa. Civilizația modernă cu marile ei avantaje, cu marile ei păcate ne-a biruit fortăreața. Unde odată răsună glasul melancolic al fluerului ciobănesc, astăzi se aude șuerul strident al fabricelor. Pe locuri, unde n'a străbătut decât românul și vulturul, astăzi sboară în goană vertiginosă locomotiva nebună. În urmă-i »pier cântecele,« moare doina. În ținuturiile noastre furnică o mulțime pistriță, Tipuri străine apar și dispar caleidoscopic. Graiurile cele mai diferite se încrucișează, moravurile cele mai excentrice se întâlnesc. Contactul cu acest amalgam este așadar inevitabil. Nici nu se poate altcum, gravitatea faptului

consistă însă în împrejurarea, că țăranul nostru nu e destul de matur pentru contactul cu alte neamuri, încât caracterul etnic ușor i-se poate altera.

De altă parte în timpul de față se desfășură un mare războiu, războiul pentru pâine. Un duh de primenire clocotește în conștiința societății. Ideile de emancipare economică și socială pătrund năvalnic și'n colibecele cele mai sărace. Țăranul nu se mai poate substrahe de sub influința lor. E bine așa, dar e trist, că glasul de sirenă al străinilor îl ametește. Sub masca acestor idei de oameni de altă lege amenință să ne stăpânească asupra-i ca firile unui paianjeniș năbușitor. Urmările acestui amestec pot fi însă cele mai fatale pentru noi. Cine-și iubește neamul nu poate sta pasiv, trebuie să intervină mergând între popor, deschizându-i ochii, izolându-l pe toate terenele. E o datorință și națională și umanitară.

Dar nu numai considerații de ordin național și umanitar au să-i stimuleze pe ai noștri la un pas așa de democratic, ci și anumite temeuri morale și mai ales aceste. Pentru că ce crezi tinere din generația nouă, care ai mâni albe-delicate care privești la cei mici cu aerul unui dandy plictisit, ce crezi cine ți-au fost înaintașii? Ce crezi intelectual român, care-ți place să te învâli în aureola numelui de elită, care începi a te emancipa de sub »prejudiciul«
cercetării bisericii, ce crezi cine ți-au fost strămoșii? Strămoșii voștri au fost voinici țărani cu frica lui Dumnezeu. Ei și-au mântuit vieța de robi ai gliei sub vre-un sărăcăcios acoperiș de stuf, iar verișorii voștri poate și astăzi bat fierul plângător al coasei. Da, majoritatea covârșitoare a cărturarilor noștri se trage mijlocit sau nemijlocit din codrul verde al țăranimii. Clasa noastră cultă n'are tradiții istorice, iată geneza ei.

Noi am fost iobagi din vremuri nepătrunse, iar în zilele iobăgiei două caste pricepeau cartea, casta nobililor și casta preoților, Românii însă n'au avut parte nici de una, nici de alta. Pe nobili ni i-au înghițit privilegiile exclusivismul de rasă ș. a. Preoții? De multeori erau niște bieți iobagi, glasul duios și cucernic, cumpănitele povețe evanghelice dacă-i deosebiau de credincioșii lor. Abia pe la începutul veacului trecut și mai ales după anul 1848 ni-a zimbit și nouă perspectiva unui viitor mai senin. Și după ce instituțiunile de cultură ne-au deschis porțile, cumiți copii de țărani plecau pâlcuri-pâlcuri în straele lor modeste de abă spre »școlile cele mari.«
Înzestrați cu o inteligență naturală, crescuți în sobrietatea moravurilor dela sate ei au progresat, iar dorul de lumină, vârtejul ademenitor al vieții de oraș i-a reținut să se întoarcă la coarnele plugului. S'au dorit tot înainte. Susținerea la facultate eră însă mai anevoioasă decât în gimnaziu, unde așa puteau pribegii părinții să ducă odorului iubit desagii cu merinde. Lipsindu-le așadar

mijloacele de subsistență foarte mulți ar fi poticnit, dacă suflute generoase nu le-ar fi întins obolul.

Împrejurări favorabile ne-au salvat familii ca a Mocsonyeștilor, cari prin gesturi de mecenate atâtea mizerii ne au alinat, familii din trunchiul vânos al Macedo-Românilor a căror companii de negoț erau răsfirate aproape în toate orașele țării. Și-au deschis aceste familii vistieria împărțind burse și ajutoare studenților sărmani, iar mai târziu puținii funcționari și alți cărturari ce-i aveam dădeau petreceri în acest scop. S'a pornit prin urmare o vie agitație pentru spriginirea tinerimii. Roadele au fost îmbelșugate. S'au creat multe fundațiuni, între cari și cea a marelui binefăcător Gozdu — Mesia studenților români.

Așa s'a plămădit pătura noastră cultă, din dărnicia unor mecenati, ajutorul obștei românești și mai ales prin crucerii și truda țăranului. Când dară intelectualul voește să-i întindă mângăere și lumină nu săvârșește atât un act de altruism și naționalism, cât satisface unei obligațiuni morale dintre cele mai elementare, satisface unei datorințe private, pentru că ar fi necreștinesc, ar fi o îngratitudine să-ți uiți de urmașii strămoșilor tăi, pe cari ursita rea i-a osândit la un trai mai mizer; ar fi o ingratitude pentru că și astăzi acestor muncitori de pe întinsul ogoarelor românești avem să le mulțumim cei mai mulți existența socială, fastul unei vieți moderne.

Să știi iubite frunțaș, că palatul somptuos, ce se resfață sfidător în razele aurii ale soarelui nu atât tu cât »cei mai buni copii ai firii«
l-au înălțat; să știi iubite preot, că mânil scrijelate aie țăranului frământă prescura ce-o mânănci; să știi femeie română, că și pentru bijuteriile prețioase ce te împodobesc, multe săpi s'au făcut lucii scurmând pământul tare.

Aceste sunt motivele principale, cari au se determine pe intelectualii noștri să se coboare cu faclia cunoștinții în mijlocul poporului. Curentul s'a produs, dar trebuie alimentat, căci numai în strânsa solidaritate dintre intelectuali și popor e garantată existența neamului nostru în țara aceasta. *La popor*, și cu poporul ca și acesta să poată esclama la rândul său *cu domnii de român* și nu cu alții!

Gh. Andru.

„Unirea.“

Apare de acum înainte de trei ori pe săptămână. Nu noi, ci alt ziar, a scris din acest incident: „sperăm că va pune mai mare pond pe caracterul românesc, decât pe cel confesional al luptelor ce trebuie să purtăm cu toții pentru libertatea conștiinței și liberul exercițiu al drepturilor bisericești românești.“
Noi din partea noastră am evitat în totdeauna ciocnirile, dar nu eră de prisos observația. Și atâta a supărat pe confrăți. Unirea ne spune că prin 1890. „Tribuna“ din

Sibiiu angajată la o polemie întinsă în jurul arhierilor, a curmat publicarea polemicilor pe motivul că „articoli s'o prea lungi și supărători pentru o mare parte din cetitori.“ Adevărul însă era acela, că Bunea apărând memoria lui Leményi lovește în marele „An dreiu.“ Articlii suprimați erau ai fie iertatului Dr. A. Bunea.

„Acest refuz a fost primul impuls pentru înființarea „Unirei.“ Aceasta este geneza „Unirei.“

Nu ne privește supărarea „Unirei“ pe „Tribuna,“ dar ne supără când ia în taină numele „marelui“ Andreiu, și a „sfântului“ Sava Brancovici cum îi numește ironic Unirea în articolul lămuritor, pentru că da „mare“ a fost Andreiu și „sfințe“ suferințele lui Sava Brancoviciu. Și cine lovește în memoria lor, lovește în sentimentele noastre.

Noi așa știm, că chiar Dr. A. Bunea a regretat că a mers prea departe în atacurile contra memoriei lui Sava Brancoviciu și era chiar gata să revină la o explicație. Cunoaștem foarte buni uniți cari au făcut mult pentru biserica unită, dar n'au consimțit cu Dr. A. Bunea, și ar fi de datoriu urmașilor lui să implinească ultima dorință a lui A. Bunea și poate a obștei unite să șteargă de pe fruntea scriitorilor bisericești uniți pata profanării „sfinților“ nostri.

Articolul care își spune supărările sale ne trage și pe noi în discuțiune:

„La Arad, scrie „Unirea“ pâr. Lucaciu, vorbește adevăruri, când povestește luptele bisericii unite pentru câștigarea drepturilor politice și naționale și redeşterarea și avântul ce l-au luat românii unindu-se cu Roma, dar de neuniți nu spune un singur cuvânt rău și dl Ciorogar, stâlpul românilor Aradani îl atacă și „Telegraful“ dela Sibiiu se grăbește să reproducă acest articol, căci e vorbă de un preot unit, care face confesionalism. Doamne cât sunt de adorabili o samă de oameni.“

Dacă părintele Lucaciu ni-o spune în Arad, că românii au luat avântul, recte le-a răsărit soarele, numai dela unirea cu Roma, nu mai eră nevoie să ne și injure spre a fi confesionaliști căci doar părintele Lucaciu a enunțat numai premisele, concluzia urmează de sine, că toate căile duc la Roma. Și noi nu aprobăm să se spună credincioșilor nostri, că toate căile naționale duc la *Roma catolică* precum nu putem consimți să se canonizeze de „preotul preoților“ un preot care n'are școală românească în parohia sa, nu doar pentru că acest preot este unit ci pentru că este o fallacie.

Dacă noi în Blaj spuneam numai adevărurile despre Sava Brancovici și Șaguna și retăceam și meritele Blajului, nu mai trebuia să îi și injurăm pe uniți, că ne-ar fi înțeles ei prea bine.

Ce ție nu-ți place altuia nu face.

Articolul Principelui Max.

(Urmare și fine)

Cunoașterea adevărului este necesară și în ce privește diferențele dogmatice. Dacă voim să ne înțelegem pe terenul acesta, trebuie mai înainte de toate să cunoaștem starea lucrurilor așa precum este.

Dar tocmai aceasta a lipsit totdeauna. S'a scris mult asupra acestei chestiuni, cel puțin asupra purcederei sf. Duh și asupra întrebunțării azimelor, care în evul de mijloc eră considerat ca un punct de doctrină iar nu de disciplină bisericească. Și tot astfel cunoștința părerilor adversarilor și dificultățile reale lipseau.

Fiecare consideră chestiunea din punctul său de vedere argumentau cum le convenea și o împăcare a celor două opinii rămânea iarăși imposibilă.

La sinodul din Florența s'au tratat toate punctele acestea de diferență, dar cu multă ușurință. Nu se cunoștea nici istoria bisericii, nici părinții. Latinii se serviră de argumente false spre a dovedi grecilor că sfântul Duh purcede și dela Fiul. S'a citat chiar un cuvânt din al VII sinod ecumenic care ar fi învățat aceasta, dar eră un text fals. Asemenea se citară texte false din părinții bisericești, se interpretară și altele în chip meșteșugit după dogma latina. De sigur că nu din rea voință lucrau astfel. Se credea probabil de bună credință, că textele false ce se citau, erau autentice, și nici Grecii, nici Latinii nu posedeau atunci de ajuns o judecată critică, nici înțelesul istoric spre a putea deosebi textele apocrife de textele autentice. Mulțimea pretinselor texte patristice ce învățau purcederea din Fiul a impus așa de mult grecilor, așa că, pecăt se pare, nu mai îndrăzneau să opue nimic, și din cauza aceasta primiră învățătura latină, crezând că așa a fost învățată și de părinții vechi. Cam tot așa se petrec lucrurile până în ziua de astăzi. Mai în totdeauna învățătura aceasta și dificultățile ce prezintă ea n'au fost bine dezvoltate.

Așa și cu primatul Papei. Se întrebunțează cele mai mici probe din anticitate, care arată o autoritate oarecare a episcopului roman, ca probă de dogmă a primăției, așa cum este astăzi învățată. Nu se deosebesc bine textele și se identifică fără socoteală, acele care nu sunt nici decum dogmatice, cu dogma însăși. Trec ușor peste ele, dar nu se țae nodul greutăților de care nici nu-și dau socoteala. Este mare deosebire între o putere care există de fapt, și o doctrină care învață că este stabilită direct de Dumnezeu și este temeiul necesar bisericii. Cu toate aceste cele lucruri sunt absolut identificate de polemică. Și fiecare părinte, care dă un titlu onorific oarecare vreunui episcop roman este citat ca mărturie pentru dogma primăției.

Acelaș fel de argumentare se întâlnește și când este vorba de purgator. Să consideră chestia eficacității rugăciunelor pentru morți și aceea a existenței purgatorului ca absolut identice. Dar nu sunt. Nu toți câți se roagă pentru morți primesc prin aceia ideia unui loc de curățenie.

Chestiunea prefacei în liturgie n'a fost pe cât se pare nici odată serios examinată în apus.

S'au întemeiat numai pe liturgia romană, care nu posedă epiclesa. Necunoscând deci nici liturgiile, nici învățăturile orientalilor, s'a zis că numai pronunțarea cuvintelor sacre ale Domnului Nostri săvarșește taina. Dar nimeni n'a ținut sama de universalitatea întrebunțării *Epiclesei* (Rugăciunea prefacei) și anticitatea doctrinei, care vede în ea partea principală a consacării. Sf. Cyril de Ierusalim, cel mai mare autor liturgic al anticității, de sigur nu este un martor de puțină valoare, nici o cantitate negliabilă.

Cu dânsul și alți părinți renumiți ai bisericii orientale învață acelaș lucru. Asemenea nu se ține sama și încă și astăzi sunt siliți orientalii de rit unit a mărturisi că sfințirea se face numai prin cuvintele Domnului Nostru. Dar atunci tot ritul solemn al prefacerii a devenit o ceremonie de prisos. Ar fi o lovitură de moarte ce s'ar da liturgiei orientale, dacă tocmai ceremonia, care formează punctul său culminant, este declarată lipsită de sens. Dar atunci tot Orientalul a devenit curat latin. El nu mai sfințește după ritul și învățătura bisericii sale, ci după ale bisericii romane. chiar dacă s'ar servi de textul epiclesii. Și totuși aceasta se face, pentru că nici odată opinia aceasta latină n'a fost definită sau înălțată la demnitatea unei dogme, nici chiar la apusenii. Și cât de ușor ar fi de împăcat cele două păreri. N'am avea decât să spunem că cuvintele Domnului efectuează taina, pentru că ele trebuie să corespundă adevărului, dar cuvintele acestea produc efectul lor în urma consacrării bisericii și din cauza intențiunii sale. Dar fiindcă în liturgia romană consacrarea se compune numai din cuvintele Domnului Nostru, acestea trebuie să producă efectul imediat ce sunt pronunțate. Fiindcă din contră în biserica orientală și după socotința sa epiclesa, care urmează cuvintele Domnului Nostru, este partea principală a consacrării și scopului urmează de aici, că în Orient cuvintele produc efectul lor prin epiclesă și că Domnul nostru este prezent numai când epiclesa e terminată.

Dacă nu s'ar primi posibilitatea aceasta, ar urmă ca unii din cei mai mari dascăli ai bisericii să fie în eroare, și biserica însăși în cea mai mare parte ar fi în rătăcire, și încă rătăcită în cel mai mare și mai sfânt mister al cultului Dumnezeesc. Cine ar îndrăzni să primească o alternativă așa de supărătoare și așa de gravă în urmările sale? Un asemenea caz este și cu taina confirmării.

Din timpul lui Fotie apusenii au început să considere confirmarea orientală, administrată de preoți, ca invalidă. Astăzi se presupune că preoții uniți de ritul oriental au o autorizare dela sf. scaun pentru a confirma, și că din cauza aceasta confirmarea lor este valabilă. Dar și aceasta este o explicare ce nu s'ar fi primit, dacă se cunoștea istoria. Este un obicei exclusiv latin și datând din timpurile posterioare că confirmarea s'a rezervat episcopului. La început toată creștinătatea ca și astăzi tot orientul, unia confirmarea cu botezul, Cine făcea botezul săvârșea și confirmarea fără să se întrebe de este episcop sau preot. Mai târziu, când botezul copiilor mici deveni regulă, obiceiul latin de apus, despărți cele două rituri unul de altul, rezervând confirmarea pentru o vârstă mai înaintată. Atunci se împărțiră cele două rituri între cei doi ministrii, cari în vechime administrau botezul când unul când altul. Se dădu preoților botezul și confirmarea episcopilor. Avându-se în vedere aceste împrejurări, cum am putea să ne îndoim de valoarea confirmării făcută de preoți?

Trebuie să servim adevărul prin adevăr, prin

examenul serios al lucrurilor și să nu facem o apologie superficială și nesinceră, care ascunde dificultățile și care reprezintă împrejurările sub alt aspect. Voind să înconjurăm adevărul, este o politică cu vedere scurtă și va avea urmări nefericite. Ascunzând dificultățile se înșală pre sine. Credința nu este solidă atunci și bine întărită. Va fi cu atât mai turburată și rușinată când se va întâlni odată cu adevărul, pentru care nu era pregătită a-l primi. Nu se capătă astfel acel pe care voești a-l câștiga, dacă-l câștigi astfel, lucrul e foarte slab. Se va feri cu atât mai mult, cu cât lucrul i-se prezintă sprijinit pe argumente slabe și false. Sau dacă asemenea argumente îl câștigă pentru moment, va vedea mai târziu că lipsește fondul și urmările vor fi cu atât mai rele.

Dar noi trebuie că cerem și Orientalilor, aceiași dragoste de adevăr, aceiași curățenie de gândire, când este vorba de dogme. Și ei nu trebuie să se împotrivească adevărului învățăturelor și să închidă ochii la argumente bune și solide. Dacă recunoaștem de ce în Orient epiclesa este legitimă, orientul care va studia patrologia latină, va trebui să recunoască și el, că învățătura latină în privința consacrării este foarte veche și nu are nici un rezon a se îndoii de validitatea unei consacrări, care se face fără epiclesă.

Aceiași dragoste de adevăr ne va face să cunoaștem împrejurările, vederile, caracterul părții cu care voim să tratăm.

Și aici se ivesc una din cele mai mari greutăți. Apusul nu cunoaște Răsăritul și Orientul nu cunoaște Occidentul; de aceia și apropierea între dânsele este grea. Dacă studiem istoria vedem că Apusul a voit totdeauna să influențeze Răsăritul, fără să'l cunoască; sufletul lui era străin pentru dânsul. Nu știa ceia ce i place Orientului, de ce se ferește și fuge. Aceasta se vede mai ales în epistolele papilor din diferite epoci. De sigur, erau dictate adesea cu intențiuni bune, dar Roma nu cunoștea Orientul și-i spunea adesea din nenorocire cele mai nepotrivite lucruri. Dar dacă pe deoparte doriau să reguleze afacerile Orientului și de altă parte nu se cunoștea starea lucrurilor de acolo, trebuia cu timpul să se creeze o situație de nesuferit, și desbinarea trebuia să urmeze mai curând sau mai târziu. Și până în zilele noastre nu voim să recunoaștem plângerile legitime și dorințele Orientalilor.

Ei se plâng că nu ținem samă de ele, cred că avem aerul de a ignora dificultățile și amărăciunile ce au contra noastră. Noi nu eșim din casă, nu cetim decât cărțile noastre, nu privim chestiunile decât din partea noastră și ne prinde mirarea, care se pare naivă Orientalilor: pentru ce oamenii aceștia îndărătnici nu primesc unirea, pe care le-o propune Roma, când aceasta le face atâtea rugăminte și se arată așa de binevoitoare?

Dragostea de adevăr ne va împiedeca a întrebuința o mulțime de viclenii, de mijloace nesincere, spre a atrage pre aproapele în cursele noastre. Numai adevărul, fără rezervă, sinceritatea absolută, ne va

mântul și pre noi și pre alții. Sinceritatea să inspire fiecărui din cele două părți căință și mărturisirea greșelilor. Adevărul, chiar dacă nu este plăcut, nu trebuie să depărteze, ci să apropie.

* * *

Afară de adevăr mai este încă o armă, care se întemeiază pe el: este dragostea, iubirea. Desigur și adevărul singur este o putere. După o carte *Preotul*, care în septuaginta este chiar numărată printre scrierile canonice, Zorobabel dovedește regelui Darie, că adevărul este tot ce poate fi mai puternic în lume. Este de sigur o legătură. Și de asemenea spre a face o amiciție și o apropiere, dragostea este iarăș necesară. Poate să se înțeleagă în privința adevărului și să nu fie de acord în viață.

Lipsa dragostei duce adesea la lipsa adevărului pe când iubirea este prietena adevărului. Lipsa de dragoste mai ales a desbinat Orientul și Apusul de veacuri. Din amândouă părțile a fost o ură neîmpăcată și o aversiune națională care în mare parte există și astăzi. Este o parte integrantă a tradiției părintești a multor orientali, de a privi cu groază pre latini. Și de asemenea o parte integrantă a tradiției tuturor popoarelor Apusene, pe care chiar protestanții au păstrat-o în mare parte, de a desprețui pre Orientali, de a fugi de ei și a-i uri.

Ar trebui să începem a-ne respecta întreolaltă, a ne interesa ca să ajungem a ne iubi. Soarta Orientului a fost nenorocită, nenumărate rane i-s'a dat. A fost lăsat aproape mort pe marginea drumului, ca omul care căzuse în tâlhari. Și noi suntem responsabili de aceste rane, căci am părăsit Orientul lăsându-l dușmanilor săi. Nu se află samarineanul care să aibă milă de bietul nenorocit, ci chiar preoții și leviții trec fără să le pese de suspinurile și suferința sa. Gânditu-ne-am noi la soarta acestor popoare, la catastrofa istoriei lor.

Nici chiar plângerile lui Ieremia n'ar fi de ajuns a plânga.

Iată de ce se plâng Orientalii. Nu li-se arată interes, decât din punct de vedere religios, voesc să-i supue Romei, și atâta tot.

Dacă nu-și ajunge scopul, și întorc fața dela ei. Dar nu li-se arată simpatie națională. Interesele lor nu sunt și ale noastre. Apusenii din vechime ș'au pus toate puterile a răpune puterea musulmanilor. Mai târziu, chiar după căderea Constantinopolului câte odată, s'au luptat contra Turcilor, dar niciodată din interes pentru creștinii din Orient, stăpânii legitimi ai teritorului, ci din contră pentru a supue și a crea principate latine în mijlocul Orientului.

Orientalii sunt astfel obișnuți a fi desprețuiți de apuseni că se întâmpină adesea greci, cari sunt recunoscători și atinși din cauza celui mai mic semn de simpatie, pentru că mai aud măcar câte odată alte vorbe decât acele pe care sunt obișnuți a-le auzi. Trebuie dragoste neinteresată, iubire fără târguală. Și dragostea aceasta ar trebui să se vadă mai ales între

persoanele bisericesti. Nu voesc să intru în amănunte. Nu se poate da o regulă dinainte, cum ar trebui să se arate iubirea.

Ea este ingenioasă și-și găsește singură calea dacă este sinceră.

Iată cele două arme de care voiam să vorbesc. Nimenea nu-mi va contesta valoarea. Nici că se poate ceva mai frumos și mai temeinic. Adevărul în dragoste și iubirea întru adevăr, iată ce poate înfruntă toate piedecile. Compunând acest articol cetesc în breviarul meu frumoasele cuvinte ale sf. Bernard care desfășură mai aceeași idee. El explică locul din evanghelie, care zice: că ochiul este luminătorul trupului și dacă ochiul este curat, tot trupul este luminat. (Luca II 34). „Curățenia ochiului inimei, zice, se bazează pe două lucruri: pe dragostea intenționii și adevărul în alegerea mijloacelor. Dacă cineva iubește binele și nu alege ceia ce este adevărat, are zelul lui Dumnezeu, dar nu după rațiune“ (Rom. 10, 2.) Nu știu cum ar putea adevărata curățenie, după judecata adevărului, să stea alături cu minciuna. Cum poate să fie ochiul curat, dacă nu cunoaște adevărul? Cum se poate închipul curățenie adevărată, când D-zeu, însuș adevărul, nu este cunoscut de el? că zice: nu voi cunoaște pe cel necunoscător (1 cor. 14, 38.) Precum ochiul curat este rezultatul a două lucruri bune, a iubirei de bine și a cunoștinței adevărului, așa și ochiul rău din contră este rezultatul a două lucruri rele, a orbirei care împiedecă cunoștința adevărului și a stricăciunii, care ne face să iubim nedreptatea“ (sf. Bernard: sur le commandement et la dispense.)

O frații mei iubiti dela răsărit și dela apus, vă doresc tuturor acest ochiu curat și simplu compus din adevăr și iubire. Atunci toate vederile noastre vor fi adevărate și drepte; atunci lumina va cădea asupra întregului corp al bisericii și a creștinătății. Geia ce se părea întunecat va fi atunci luminat.

Dacă cu toții am posedă aceste calități și ochiul curat, care este rezultatul lor, chestia va fi rezolvită pentru totdeauna. Ea este grea de deslegat, din cauză, că aceste calități lipsesc dintre oameni. Este ușor de deslegat, ba încă nici n'ar avea nevoie de deslegare, îndată ce aceste două calități sunt acolo și ele domnesc. Să rugăm deci pe marele Dumnezeu, care este și supremul adevăr și însuș dragostea, să ne împărtășască aceste două calități și nouă făpturilor sale, și nu numai chestia aceasta, ci toate celelalte din lumea aceasta vor găsi soluția lor satisfăcătoare și definitivă.

(După Păstorul ortodox.)

Despre boale molipsitoare.

—Urmare.—

Boalele molipsitoare cele mai răspândite sunt: Scarlatina sau coriul cu gălci, Febra tifoidă sau tifosul, Anghina difterică sau gălci rele, Pojarul (coriul) Dizenteria, (Tusea convulsivă), tusea măgărească Vari-

ola (vârșatu sau bubatu). Tuberculoza (oftica, acut Siflisu, Sfrinția, cel perit).

Toate aceste boale trec de la om la om sau de la copil la copil și dacă nu se iau măsuri aspre atunci boala se lățește cu repeziciune uimitoare și oamenii mari și copiii să îmbolnăvesc de la o altă plătind mulți cu viața lor nepăsarea unora și ascultarea altora.

Descrierea amănunțită a boalelor acestora voi face-o cu altă ocazie. De data aceasta voi căuta să arăt cum trebuie să ne păzim de boale molipsitoare și ce trebuie să facem ca să stărpim boalele molipsitoare, când s'au ivit. Este mult mai de samă, să știm, să ne apărăm de boale molipsitoare și de aceea în primul loc aceasta trebuie să fie ținta noastră. Ființele acelea neînsemnat de mici, cari produc boalele molipsitoare și pe cari noi le numim microbi, nu pot să trăească în locurile, unde e curățenie mare și lumină multă. Casele prin urmare trebuie să fie curate pe dinlăuntru și pe din afară; lucrurile din casă iară trebuie curățite cât mai des și scoase, afară la aer. Văruirea cât mai deasă a pereților casei, spălarea cu leșie sau cu apă feartă a lucrurilor din casă, deschiderea zilnic a ușilor și ferestrelor pentru a intra în casă cât mai mult aer și lumină, sunt tot atâtea măsuri bine-făcătoare pentru sănătate și pentru înflorirea vieții.

Curățirea corpului și a straelor nu trebuie lăsată la o parte. Sudoarea, colbul și straele murdare împiedecă corpul să fie sănătos și viguros întocmai cum buruenele împiedecă creșterea păpușoiului, care trebuie prășit la timp, ca să nu fie înăbușit de burueni.

Odată aceste făcute trebuie să ne îngrijim de împrejurimile casei, de ogradă, de grajdul vitelor, de șoproane, de grădină, cu un cuvânt de tot ceea, ce înconjoară casa. Cu cât curățenia va fi mare în toate părțile, cu atât acei microbi, producători de boale, nu se vor putea înmulți și de mari primejdii vom scăpa. S'au făcut încercări peste încercări și s'a dovedit, că în mașile și în bășica udului a multor oameni, sunt dușmani de acei mici și vătămători și că acei oameni când își fac trebuințele, dau afară și microbi și aceștia să amestecă cu țarina, să ridică în aer, întră în apă, să pun pe fructe, pe legume, să așează pe mânele oamenilor și dau naștere la boale primejdioase. Dar se poate întreba cineva dacă acei microbi să găsească în corpul unor oameni, cum de nu li îmbolnăvesc mai întâi pe ei? Răspunsul nu este greu de dat. Microbii aceștia trebuie să găsească un teren prielnic, adecă corpul să fie slăbit puțin de oboseală, de o răceală de o hrană rea sau de alte cauze, ca să poată pune o stăpânire pe corpul omenesc. Să dau o pildă: Din casa vecinului ese o schinteie și se pune pe casa mea. Casa mea e acoperită cu tablă sau cu țigla și scânteia să stinge. Dacă scânteia s'ar fi pus pe casa vecinului nostru, care e acoperită cu stuh uscat, nu e așa că casa întreagă se poate aprinde foarte ușor? Tot așa și cu microbi.

Ei intră în corpul omenesc și pândesc momentul când corpul e ceva mai slăbit și pun stăpânire pe el îl îmbolnăvesc și îl doboară. Iată de ce este rău obiceiul, ca oamenii să își facă trebuințele corpului la voia întâmplării și să nu aibă un loc retras și anume întocmit pentru acest lucru. O groapă săpată la un loc retras și cu puțin var întrânsa apă să sănătatea oamenilor.

Curățirea ogrăzilor de gunoae cât mai des este un obicei sănătos și frumos. Plantațiuni de pomi roditori, straturi cu zarzavaturi straturi cu flori și curățenie multă vor fi izvoare de sănătate pentru acești gospodari, cari se vor pătrunde de însemnătatea acestor

sfaturi binefăcătoare pentru propășirea corpului lor și luminarea sufletului lor.

Și acuma să trec la un alt capitol însemnat fără de care omenirea nu poate trăi și căruia nu-i-să dă îngrijirea trebuincioasă și aceasta este apa.

De ar ști sătenii nostri câte boli să prepară prin apă, câte vieți să curmă fără de vreme din cauza apei ar rămânea îngroziți. În adevăr unul din mijloacele de răspândire ale boalelor molipsitoare este apa. Microbilor le prieste foarte mult, ca să se desvoalte în apa și cu cât apa e mai neîngrijată, mai murdară, cu atât le este mai prielnică dezvoltarea.

Să luăm un exemplu: În casa unui locuitor este tifos sau lungoare. În neștiința sa acel om să duce la fântână cu cofa de acasă, o bagă în fântână și scoate apă. Pe cofă se găseau o mulțime de microbi, căci în casă este tifos, și acei microbi rămân în fântână, se înmulțesc, alți oameni vin și iau apă, o beau, se îmbolnăvesc și iată că boala să răspândește. Exemple în felul acesta se pot da cu nenumăratele și iată de ce trebuie să dăm o deosebită îngrijire fântânelor cu apă. E bine ca în satele bântuite de vre-o boală molipsitoare, sătenii să se obicinuiască să își fearbă apa de băut căci prin ferbere toți microbii mor. Aceștia sunt pe scurt măsurile ce trebuiesc luate în fiecare casă, pentru a preveni boalele molipsitoare, adecă pentru a le împedecă ca să nu să ivească și după câte vedem totul să reducă la curățenia casei și la curățenia a tot ce înconjoară pe om. A trăi în curățenie e sănătos și frumos, plăcut oamenilor și lui D-zeu.

Igiena Sateilor.

Dr. Bordea.

Alcoolismul.

Ceva despre băuturile spirtoase. Cei mai mulți oameni beau, din ce pricini, se știe: pentru că așa au apucat, pentru că au nevoie de ceva, care să le dea putere, să-i ajute să mai uite, să petreacă, să se răcorească, să se încălzească.

Sunt câțiva însă, cari s'au lăsat de tot de băuturile spirtoase și stăruie că dreptatea, că mai totdeauna, nu e de partea numărului. Iată pe ce se întemeiază aceștia.

Toate băuturile spirtoase cuprind alcool. Unele mai mult, altele mai puțin, dar nici din una nu lipsește. O pildă: Și copiii știu că o lumânare ținută deasupra unei oale în clocote se stinge din pricina aburilor de apă. Apa fierbe la 100°, alcoolul la 78°. Dacă puneți acum pe mașină nu apă, ci bere, și țineți un chibrit aprins în aburii, cari se ridică la 78°, aceștia iau foc. Cine n'ar putea spune: de ce? Această încercare se află la îndemâna oricui și nu e rău să fie făcută mai ales de cei cari sunt încredințați, și se luptă să încredințeze și pe alții, că berea n'are alcool.

Însă alcoolul e o otravă. Căutați în orice carte de medicină la capitolul otrăvurilor și fiți siguri că îl găsiți în bună tovarășie, alături de morfină și de șoricioaică. Sau dacă, mai mult decât în literă, credeți în ceea ce pipăiți ori aveți înaintea ochilor, spargeți un ou și scurgeți-i albușul în trei păhărele. Puneți în cet dintăiu apă, în cel de-al doilea spirt și în cel din urmă orice otravă știți mai tare. Amestecat cu apă, albușul se subțiază și se pierde, cu spirt, se închiagă, cu cealaltă otravă, deopotrivă ceea ce le arată înrudirea.

Dar lumea e ca omul care nu crede că ceea ce vede pe pereții unei odăi cu obloanele închise sunt picturi; și strânge pleoapele când i-se aduce o lumânare, ca să-și păstreze părerea. Lumea nu primește, după ce tot ea le-a cerut, dovezile, și și cată de

drum. — Și la urmă urmi, zice, bine, e adevărat că toate băuturile spirtoase au alcool. Dar alcoolul e hrănitor, înlesnește mistuirea, dă căldură, limpezește mintea.

Lumea va rămâne poate și mai departe cum s'a spus mai sus. Lumina nu ține seamă însă de cei cărora le place întunericul și se arată din nou par'că tot mai puternică. Unor păreri neîntemeiate decât pe o tradiție necontrolată sau pe semne privite în grabă, trebuie să li se răspundă cu rodul cercetărilor noi, amănunțite și nepărtinătoare. Trăim doar într'o vreme când munca savanților nu mai supt decât în laboratoare sau în cărți scrise în limbi moarte, ci iese în lume, dărâmă ruinele, clădește în locurile sănatoase și e „apă vie“.

Băuturile spirtoase cuprind apă, alcool și, cele mai multe, încă „ceva“, care le dă gustul și numele deosebit. Fără îndoială că, pentru apa din ele, nu spune nimeni că bea băuturi spirtoase. În orice fântână o găsești mai curată și mai proaspătă. Cât despre alcool, s'a văzut că el e o otrăvă și, ca atare, vătămător. — Fie, auziți dar acel „ceva“, ce mai rămâne dacă scoți, din bere, de pildă, apa și alcoolul, acel „ceva“ care rotunjește și dă lustru la toate părțile trupului celor cari o beau, nu despăgubește pentru orice neajunsuri? Să nu vorbim de acel „ceva“ pentru că ia prea mult loc, ci decât e, pentru că cere numai atât cât e și el: foarte puțin. Dintr'o sută de grame de bere, la 90 li-se zice de când e lumea: apă; 4 sau 5 sunt alcool: restul e acel „ceva“ hrănitor, care se găsește însă și în lapte și aiurea, ce e drept, mult mai mult în raport cu apa și neamestecat cu nici un fel de otrăvă. Acum să facă cineva socoteala cât de puțin cuvincioși sunt băutorii de bere, față de elasticitatea pielii lor, când caută să se sature cu substanțele hrănitoare cuprinse în bere. Noi avem altceva mai bun de făcut. De aceea nu mai amintim de rachiu, în care acel „ceva“ minunat lipsește cu totul și alcoolul stă mai, mai să ajungă apa. Argumentul de căpetenie al băutorilor e prea șubred ca să stea, fără sprijin, pe picioare; de altminteri cată și el se semene stăpânilor pe cari îi slujește. Să vedem însă cât de tari îi sunt cărjile.

Ați auzit că alcoolul înlesnește mistuirea. Nu vom intra în amănunte doctoricești pentru că altul e rostul acestei foi și, apoi, pentru că prea sunt convingătoare. Iar lumea vrea să fie întoarsă cu încetul și nu smulsă deodată din atmosfera călăie dintre adevăr și ceea ce nu e adevăr.

Măncarea e înmuiată și desfăcută în părți bune și părți netrebuitoare de sucurile stomacului. Dar alcoolul împedecă această îndoită schimbare întărind carnea ori pânea mestecă. Ca să vă convingeți, amintiți-vă de ceva foarte cunoscut. O bucată de zăhar lăsată în apă se topește; muțiată însă întâiu în spirit se păstrează tare ca piatra. De ce? Pentru că alcoolul sugerează apa din corpurile pe care le atinge, și le întărește. Tot el vatămă cu timpul pielea care captușește stomacul, și îl îmbolnăvește; ingrașă ficatul, îngreindu-i slujba, sau îl zgârcește, silind fierea să se verse în sânge și pricinuid galbenarea; și la urmă vede și de vine, așa e sângele tescuit în ficat, își sparge drum în părțile mai slab dinspre pantece, și omul capătă dropică. Toate urmări ale lăudatei înlesniri a mistuirii și hrănirii datorită băutorilor spirtoase!

Acum, încă două, trei lămuriri privind înrăurirea pe care o au și asupra circulației sângelui, a puterii de muncă, a nervilor, a temperaturii, și ce va mai urmă în câteva rânduri mai jos. E mult, dar abia se cumpănește cu numărul uriaș de foloase, născocit

de băutori, și după care se ascund ca într'o cetate, când te apropii de ei cu alte păreri.

Sângele e alcătuit în bună parte din bobite celule, roșii și albe. Cele dintăiu se încarcă cu oxigen dela plămâni și-l duc în toate părțile trupului, care-și însușește hrana printr'o ardere, făcută cu ajutorul lui. Alcoolul zădarnicește această slujbă a bobitelor roșii, pe deoparte, vătămându-le, și, pe de alta, m' stuind el, pentru arderea lui, foarte mult oxigen. Urmarea se vede. Arderea nedesăvârșită a hranei aduce după sine o îngrămădire de grăsime, care numai semn de sănătate nu e.

Bobitele albe sunt ostașii trupului nostru. Ele aleargă în locurile unde au pătruns germeii vreunei boli, se luptă cu ei și-iucid, când sunt destul de tari. Alcoolul însă le ia mult din agerime. Iată de ce ranile băutorilor se vindecă mai cu greu, boalele molipsitoare îi înving mai lesne și operațiile făcute lor sunt mai primejdioase. Inima se captușește cu grăsime, pompează sângele tot mai anevoie, arterele ajung scoartă de copac, și se pot rupe oricând.

În ce privește nervii și creierul, vom spune mai puțin. E cineva care să nu știe sau nu priceapă ușor ce au să îndure de pe urma băutorilor? Dela veselia pe care o bei cu întâiul pahar, până la nebunia care vede pretudindeni șoareci și șerpi, sunt, într'adevăr trepte. Băutorii sunt însă oameni grăbiți și, cum rar se întâmplă în lume, de cei cari nu se lasă până nu-și ajung ținta. Dacă le dă răgaz alcoolul, fiți siguri că vor călești și pe ultima treaptă.

Cercetătorii răbdători statornicești însă cu noi dovezi că, datorită lui, simțurile se tocesc: te poți lovi rău, fără să băgi de seamă, vezi tot mai turbure și mai deapfoape; că și cele mai mici cătimi de alcool imputinează puterea de muncă a minții; că înălăturarea oboselii e urmarea unei amorțeli, și se răz-bună! că scăparea de griji e o părere care se spulberă iute; că ești în stare să lucrezi tot mai puțin și că te drăpeni, căznindu-te să faci ce nu mai poți, deși ți se pare că bei, ca zmeul din poveste, putere: și că te înșeli când socoți, iarna, că te încălzești mai bine cu un pahar de rachiu, decât cu un braț de lemne. Minunat animal e omul, pentru că nimic din ce vede nu lasă nefolosit: dela pisică învață curățenia, dela furnică rânduiala în gospodărie. Dela birjari și dela căruțași se pare că a învățat că băutura încălzește; dela cărciumari, că prelungeste viața. Și astfel împrumutând și din dreapta și din stânga, el înaintează mereu, sporindu-și străvechea comoară. Sa ne descoperim! — Nansen și Livingstone însă nu împărtășeau păreri birjarilor. Cel dintăiu n'a vrut să ia cu el nici un butoiș cu băuturi spirtoase în părăginile polare. Cel de-al doilea în țările fierbinți dela ecuator: se îndinșaseră că alcoolul nici nu încălzește, nici nu răco-rește. Iar cercetările întreprinse de societățile de asigurare au arătat că, din nenorocire, și cărciumarii se înșală, sau și una și alta.

Din cele schițate până aici, se vede, par'că, ce stricător e alcoolul odată ajuns în trup. Dar credeți că e numai atât? Băutorii stau în drumul tuturor boalelor molipsitoare. Oțica e mai răspândită în orașele și în țările unde se bea mai mult. În vreme de molimă, mor de holeră 19 abstenenți din o sută, și 91 de băutori. Să-i fi plăcut oare gluma doctorului care a propus să se vopsească din nou firmele tuturor cărciumilor și să se scrie cu litere proaspete: „Aici se vinde holeră?“ Sinucigașii dintre băutori se aleg mai în deosebi, întâmplările nenorocite pe ei, pentru că sunt mai puțin băgători de seamă, îi lovesc. Copii lor sunt mai slabi, mai supuși boalelor, mai aplecați pa-

timii băuturii, decât oricari alții.

Dar toate aceste pagube le îndură, se pare, cel care bea. Nu-și primește singur cuvenita pedeapsă? Lăsați-l în pace! Da, însă mai toată lumea bea, și dă de răpă. Cine cutează să strige: Lăsați-o în pace! Și când toți ai tăi se prăpădesc, cei mai de aproape, cei mai scumpi, tu să stai de piatră? Om lângă om fac o țară și dacă toți cetățenii ei sunt slabi, nici ea n'are cum să fie tare. Și mai e vorba, pe lângă sănătate, și de bună-stare. Beția e mama sărăciei. De ar pune deoparte cineva, care abia gustă băuturile, ceea ce ar fi să bea într'o zi, 25 de bani bunăoară, cu dobândă de 5%, ar avea în 20 de ani 3073.53 și în 40, 11322.82 de lei. Ce să zicem de cei printre degetele cărora se strecură banii cu zecile de lei pe zi și cari se aseamănă cu ceilalți într'atât că ajung la sapă de lemn ceva mai de vreme și ceva mai bolnavi? Foametea e mai aproape și pentru că mare parte din grâne se întrebuițează la fabricarea spiritului, care aduce lumii foloasele pe care am văzut că i-le poate aduce. În Anglia s'a socotit că, dacă în cerealele pe care, amestecate cu apă, ai să le cumperi mai pe urmă cu paharul, s'ar face pâni, ar ieși, într'un an, 1050 de milioane decate două kgr., și, ca să fie încărcate pe vapoare, ar fi nevoie de 330 de cai voinici, care să străbată drumul dintre oraș și debarcader, încărcăți greu, o zi întreagă, tot la jumătate, la jumătate de ceas. Inchipuiți-vă că ar înnebuni cărașii și ar zvâli atâta pâine în apă. I-ar sfâșia oameii ori ba? Și schimbarea grânelor în băuturi înseamnă numai o aruncare a lor pe gârlă? — Statele trebuie să sporască numărul spitalelor, al azilelor, al temnițelor, al caselor de nebuni, al păzitorilor liniștii, al îngrijitorilor de bolnavi. Un stat cu mulți băutori cheltuește într'un an și pierde oameni mai mulți decât într'un războiu crâncen. Statisticile sunt nemiloase.

Dar să încheiem. Acestea erau menite dea da toate aceste deslușiri. Acestea sunt ca o tablă care arată trecătorilor drumul cel bun. Dacă le înțelege cineva, nu mai are nevoie de îndemnuri, iar foaia și-a implinit chemarea chiar fără să tragă tot ea încheerea din faptele de mai sus.

Mai ar fi oare nevoie să spuie că numai abținerea desăvârșită dela băuturile spirtoase și intrarea într'o societate de abstenenți, cum e Ordinul Bunilor Templieri, pot feri lumoa de atâtea primejdii și ispite?

Bun Templier.

Aviz!

Subscrisul pierzându-mi testimoniul de calificare extradat de comisiunea examinătoare a Ven. Consistor din Arad sub Nr. 4030 com. esam. 462/1891 vin pe calea aceasta și rog pe celce ar avea ceva știre despre testimoniul acesta să binevoiască a mi-o comunica.

Fibiș. —

Aureliu Lepa,
învățător.

CRONICA.

Primirea surdomuților. Acum se fac primirile în clasa I a scoalei de surdomuți din Arad, anume a copiilor surdomuți de pe teritoriul comitatelor Arad — Bichiș — Biharia și Cenad precum și din comuna Aradul nou. Doritorii de

a fi primiți și eventual de a fi împărtașiți și de ajutor au să se adreseze încă în decursul lunii Martie în epistolă simplă la directorul acelu institut, de unde i-se vor da deslușiri detaliate.

Sedință festivă a aranjat în duminica lăsatului de brânză tinerimea teologică din Arad. A fost o frumoasă manifestație culturală publică, o atestare vie a iubirei de pătura de jos a poporului, ortacul de călătorie al preotului, în drumul greu și anevoios. Acest spirit a stăpânit lucrarea elevului Gh. Andru ascultată cu multă plăcere, pășirea simpatică a celor doi declamatori Ioan Neacșa v. președintele societății îmbrăcat în costum ficioresc din țara Oltului și Melentie Sora în costum din jurul Făgetului: La un nivel artistic înalt au fost executate și punctele de cor sub conducerea elevului E. Grădinar. Înainte pe aceasta cale viitori păstori sufletești și iubiți-vă din inimă curat turma.

Concurse.

În urma dispozițiunei Ven. Consist. Nrii 613 și 933/911 se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare pentru îndeplinirea stațiunilor învățătoresți cantonale vacante din tractul Butenilor.

1. **Bârșă** în bani gata 600 cor. solvinde din cassa cultului. 2. 3 stângini de lemne pentru învățător, 3 stângini de lemne pentru sala de învățământ 3., pentru conferință 20 cor. 4., pentru scripturistică 10 cor. 5., dela înmormântări unde va fi poftit 2 cor. 6., întregirea dela stat la minimalul prescris de lege, asemenea și cvincvenalele. 7., locuință corespunzătoare cu grădină. Conducătorii de cor vor fi preferiți și intrucât un atare ales va înființă și conduce cor în comună va fi onorat din partea parohiei după cuviință și după zelul ce îl va desvolta în aceasta direcțiune.

1. **Ignești.** 1. În bani gata 200 cor. 2. 5 Hl. grâu 5 Hl. cucuruz 60 litre păsulă. 3. 16 jugh. pământ. 4. 8 stângini de lemne pentru învățător și școală. 5. Scripturistică 10 cor. 6. conferință 10 cor. 7. cvartir și grădină. 8. Întregirea legală dela stat, ce s'a cerut. În lipsa de învățători să vor admite la alegere și învățătoare parte femeiească. Darea după pământ o solvește cel ales.

Doritorii de a ocupa vre-una din stațiunile de sus recursele adresate respectivului comitet parohial ajustate cu documentele prescrise vor avea a le subșterne P. O. oficiu ppresbiteral din Buteni (Körösbökény, com. Arad) având a se prezentă în vre-o duminică ori sârbătoare în s. biserică din comuna în care a recurs spre a-și arăt desteritatea în cântare și tipic. Körösbökény (Buteni) la 19 febr. (4 mart.) 1911. Oficiul protopopesc ca inspectorat școlar tractual.

Iuliu Bodea adm. pprezb. insp. școl.

—□—

1—3

Prin concluzul de sub Nr 6748/910 al Venerabilului Consistor diecezan din Arad, parohul Augustin Beleş din **Șimand** fiind pus în stadiul de deficiență, iar parohia sa decretată de vacantă, pentru îndeplinirea acestei parohii să escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumintele împreunate cu aceasta parohie sunt:

1. Una sesiune pământ comassat, ca beneficiu fundamental;

2. Una sesiune pământ comassat, ca rescumpărare pentru bir și stole, conform concluzului consistorial de sub Nrul 2751/902.;

3. Până să aibe cortel gratuit în casa donată de preotul Augustin Beleş, alegândul preot va folosi două

intravilane goale, iar după intrarea în beneficiul de locuință gratuită, Consistorul își rezervă să dispună asupra uzufructului acelor intravilane astfel, că conservarea casei să fie asigurată.

4. Două competențe de pășune (pământ arător.)

5. Ștrole legali pentru serviciile religioase, cari nu să cuprind în concluzul consistorial de sub Nr. 2751/902.

Alegându-l preot va solvi toate soiurile de contribuțiuni ce cad după beneficiul său și va catehiza fără orice remunerațiune la școala noastră confesională precum și la cea comunală din A. Șimand.

Parohia fiind de **clasa primă**, dela recurenți să recere cvalificațiune corespunzătoare pentru asemenea parohii.

Recursele ajustate cu documentele de lipsă conform Regulamentului pentru parohii, adresate comitetului parohial din Șimand, să vor subșterne la oficiul protopopesc gr. or. român al tractului Chișineului în Nadab, având recurenții a se prezentă în sfânta biserică de aici în cutare duminică ori sârbătoare spre a-și arăta desteritatea în oratorie și cântare, ținând cont de dispozițiunile §-ului 33 din Reg. pentru parohii.

Șimand, din ședința comitetului parohial gr. or. român ținută la 27 decembrie 1910 v.

Augustin Beleş,

preș. com. par.

Pavel Stana,

not. com. par.

În conșlegere cu: *Demetriu Muscanu* adm. ppesc.

—□—

1—3

Pentru îndeplinire postului de învățător la școala poporală din **Hinchiriș** se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“ pe lângă dotațiunea:

1. Salar fundamental dela comuna bisericească 600 cor. cu întregirea dela stat 400—1000 cor. 2. Locuință și grădină de legume. 3.) Pentru conferințe și adunări învățătoresți 20 cor. 4. Pentru funcții cantonale strolele uzuate.

Încălzirea școalei de învățământ va îngriji-o comuna bisericească. Învățătorul este dator a conduce strana fără altă remunerațiune.

Cererile de concurs instruite în senz regulamentar sunt a se adresă P. O. D. Adrian P. Deseanu protoprezbiter în Vașcău (Vaskoh) iar recurenții au a se prezentă în vre-o duminică ori sârbătoare în sfta biserică din Hinchiriș pentru a-și dovedi desteritatea în cant și tipic.

Hinchiriș, la 23 ianuarie (5 faur) 1911.

Comitetul parohial.

Cu consenzul meu: *Adrian P. Deseanu* pprezbiter.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea postului vacant de preot din parohia de cl. III. **Bucea**, protoprezbiteratul Peștesului, prin aceasta se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Emolumente: 1. Dela 75 Nre de case câte una vică cucuruz sfârmat. 2. Folosirea cimiterului bisericeș și a pământului aflător lângă cimiter sub Nr. catastral 447, cu un venit anual de 16 cor. 3. Strolele uzuate. Inmormântare mare 10 cor. mică 2 cor., bottez 80 fil. cari fac aproape 100 cor. anual. 4. Întregirea dotației dela stat, după cvalificația alesului. În lipsa casei parohiale, preotul e dator a-și afla locuință și a o plăti din al său. Catehizarea va prevedea-o alesul, fără altă remunerație dela biserică ori dela dieceză.

Doritorii de a ocupa această parohie să-și înainteze rugarea de concurs, ajustată în regulă și adresate comitetului par. din Bucea, P. O. oficiu ppesc în M-Telegd, sub durata concursului, având dâșșii a-se prezentă în sfânta biserică din Bucea, pentru a-și dovedi aptitudinile în cant. tipic și omiletică.

Bucea, la 2/15 feb. 1911.

Vasile Bulzan,

președintele comit. par.

În conșlegere cu: *Alexandru Munteanu*, protoprezbiter.

—□—

3—3

Licitațiune minuendă.

Pentru repararea și adaptarea St. biserici din **Cicir**, conform preliminarului de spese aprobat de Ven. Consistor sub Nrul 5132—910, comitetul parohial publică licitațiune minuendă pe lângă următoarele condițiuni:

1. Licitațiunea se va țineă la **13/26 Martie** a. c. la 11¹/₂ ore a. m.

2. Prețul exclamării 1780 cor. 40 fil.

3. Licitanții au se depună 10% din prețul exclamării, ca vadiu.

4. Preliminarul de spese și condițiile de licitare se pot vedeă la oficiul parohial gr. or. rom. din loc.

5. Licitanții nu își pot formă drept la diurne și spese de călătorie pentru participare.

Comuna bisericească își rezervă dreptul a da întreprindere aceluși măestru în care va aveă mai multă încredere.

Cicir la 12 februarie v. 1911.

Comitetul parohial.

—□—

2—3

Pe baza încuviințării Ven. Consistor sub Nrul 108/911, prin aceasta se publică licitațiune minuendă pentru renovarea și construirea bisericeș gr. ort. rom. din **Otlaca**, cu prețul de strigare 32162 cor. 54 fileri.

Licitațiunea minuendă se va țineă în 1911 **martie 3/16** după amezai la 2 ore în școala de lângă biserică în prezența comitetului parohial, verbal — se admit și se vor primi însă și oferte în scris.

Reflectanții înainte de licitațiune au se depună la mâna epitropului bisericesc un vadiu de 5% a prețului de strigare în bani gata, — totașa să fie adnessat și la ofertele în scris. Acest vadiu întreprinzătorul are să-l întorească la 10 %.

Planul, preliminarul de spese precum și condițiile de licitare se pot cercă în orele oficioase la oficiul parohial aflător la preotul Georgiu Turicu.

Nici unul dintre reflectanți n'are dreptul a pretinde diurnă sau spese de călătorie pentru participarea la licitație.

Comitetul parohial.

—□—

3—3

Conform decisului com. parohial gr. ort. român din **Șicula**, 2/1911 se publică licitațiunea minuendă pentru repararea sftai biserici din Șicula protoprezbiteratul Ienopolea. Ca termen de licitațiune se defige pe **24 februarie 9 martie** a. c. 1. d. a. m. în școala confesională.

Prețul de exclamare 4115 cor. Doritorii de a licita, au să depună în bani gata sau hârtii de valoare acceptabile vadiu de 10% după prețul de exclamare.

Com. par. i-și rezervă dreptul de a primi pe aceluși reflectant întreprinzător în care va aveă mai multă încredere.

Întreprinzătorii cari să vor prezentă la fața locului nu-și pot formă drept pentru spesele lor avute cu călătoria și prezentarea.

Preliminarul de spese, precum și condițiile de licitațiune să pot vedeă la oficiu parohial din loc.

Șicula, din ședința com. par. gr. ort. român ținută la 2/15 februarie 1911.

Ioan Dronca.

cond. of. par.

—□—

3—3

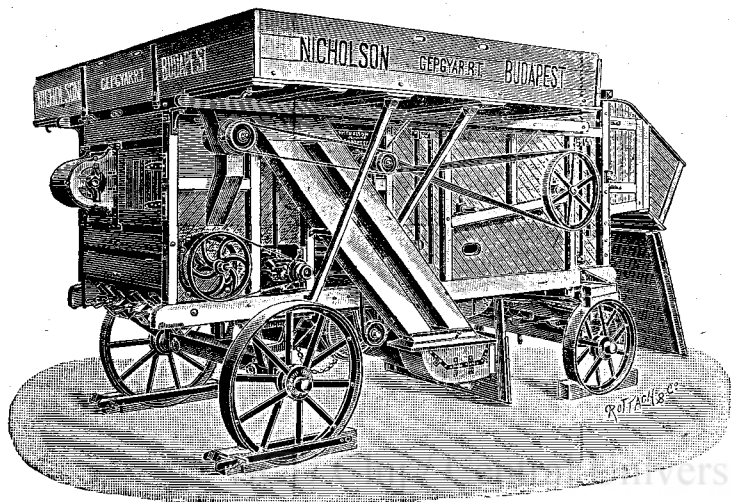
Cea mai mare firmă românească din Ungaria Frații Burza, Arad

Telefon interurban și
comitatens Nrul 406.

Boros Béni-tér Nr. 1.

Telefon interurban și
comitatens Nrul 406.

Neguțatorie de fer în gros și în detail.

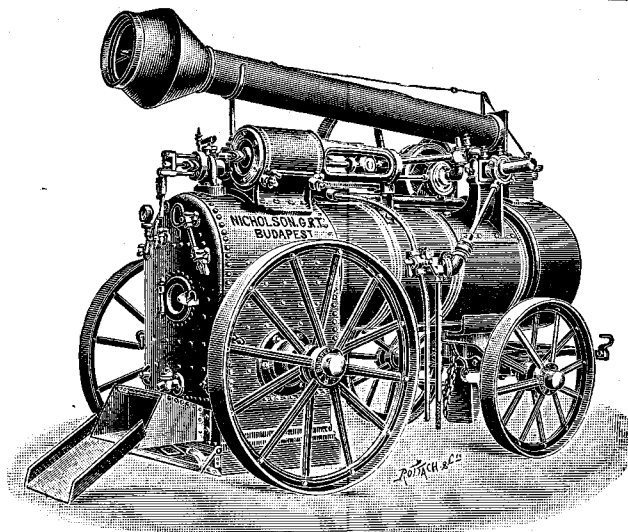
Recomandă magazinul lor bogat asortat de ferării și anume :

Garnituri întregi de mașini de trierat cu aburi, locomobile de drum (automobile). Motoare cu benzin și cu oleu brut. Aranjamente de mori. Prese de oleu hidraulice și de tot felul. Mașini de firezat lemne, aranjate pentru putere motorică.

Mașini de secerat și de cosit iarbă, greble

Mașini de sămănat, neghitoare, ciururi. Pluguri, grăpi cu curel-niște. Prese de vin și pisătoare. Stropitoare originale Vermorel. Articli de vierit și pentru economia podrumurilor. **Articli de specialitate.** Curele engleze pentru mașini. Oleu și unsoare pentru mașini de calitate primă etc. etc.

Secție de mașini economice și neguțorie de specialități separat în casa lui Dr. Ispravnic lângă neguțoria de fer.

Celor interesați, cari voiesc să-și procure unelte economice, motoare de benzin, mașini de călcat, sau voiesc a-și aranja o moară cu uneltele trebuincioase, să ceară **Catalogul nostru ilustrat**, în care va putea afla toate cele de lipsă. — Pentru deslușirile de lipsă sau comande, la cerere mergem în persoană.

12-52

Mare asortiment de osii Steier și originale Winter.